

Boek: Mooiste plein ter wereld wordt behapbaar

Brussel-Stad donderdag 30 mei 2013, 12u15

An Devroe © Brussel Deze Week

Toch niet wéér een boek over de Grote Markt, de auteurs kregen het geregeld op hun brood tijdens de jarenlange voorbereiding. "Gek genoeg vind je over de Grote Markt ofwel plaatjesboeken, ofwel voer voor specialisten. Wij proberen in alle complexiteit klaar en duidelijk te zijn. Een keer lezen moet volstaan."

Luchtfoto van de Grote Markt

Toen Lillo Chiarenza, initiatiefnemer en fotograaf van het boek, een vriend meetroonde naar de Grote Markt, kwam hij niet veel verder dan de anekdote van *den schieven architect*: "Snel een paar boeken inslaan en dat komt in orde, dacht ik, maar tot mijn verbazing vond ik niet echt iets geschikt. Boekhandelaars zeiden me dat ze daar zelf op zaten te wachten. Als graficus begint het dan natuurlijk te kriebelen..."

Samen met de coauteurs Valérie Paelinck en Philippe Denis en heel wat stimulerende contacten zoals Roel Jacobs, Pascal Petermans en Frédéric van der Kelen maakte hij zijn eigen gedroomde boek. De opbrengst van de verkoop van *Toute la lumière sur La Grand Place de Bruxelles* gaat naar Nederlandse en Engelse vertalingen en naar een uitgave in zakformaat.

Het boek vertelt in grote lijnen de geschiedenis van de Nedermerckt uit de twaalfde eeuw tot het Unesco-werelderfgoed dat het vandaag is. De verwoesting van de Grote Markt in 1695, op de toren van het vijftiende-eeuwse stadhuis na die het Franse leger als schietschijf gebruikte, gaf Brussel de opportuniteit om haar droomplein in amper drie jaar te realiseren. Maar zó uniform als de lange voorgevel van het Huis van de Hertogen van Brabant, waarachter verschillende huizen schuilen, moest het voor andere eigenaars toch niet worden.

De aquarellen uit de achttiende eeuw van Ferdinand-Joseph De Rons en de zwart-witfoto's laten de metamorfosen zien: de monumentale fontein, de kiosk, het Sterre-gebouw, gesloopt en heropgericht door Karel Buls, de legendarische honden-, vogel- en groentemarkten... De documenten en foto's uit de Archieven van de Stad Brussel en het Museum van de stad Brussel (in het Broodhuis op de Grote Markt) nodigen uit om te vergelijken.

Rivaliserende machten

Waarom toch altijd de Franse dichter Victor Hugo citeren die de Grote Markt het mooiste plein ter wereld noemde, dachten de auteurs. Zij lieten grote Belgen als Toots Thielemans, Eddy Merckx, José Géal (Toone VII), Paul Van Himst en vele anderen vertellen over hun Grote Markt, volgens Arno "a *dirty beauty* met de geur van bier en bloemen."

Kunsthistorici verklaren de charme dan weer door het evenwicht in de stijlen (Vlaamse barok, gotiek en neogotiek) maar ook door de rivaliserende machten. De hertogelijke, koninklijke, zelfs keizerlijke macht (het Broodhuis heet nog altijd Maison du Roi), de gemeentelijke macht (het Stadhuis), en de rijke gilden en particulieren die op het plein vertegenwoordigd zijn.

Historische evenementen zoals de Ommegang, het Bloementapijt, de klank- en lichtspektakels en de toeristen en optredens zorgen nog altijd voor veel leven, maar de liefdesverklaringen van de vele inleiders en de soms overenthousiaste auteurs laten de lezer bijna geen ruimte meer voor een eigen mening.

Maar de manier waarop gevel na gevel geanalyseerd wordt, is erg visueel en leerrijk. Wanneer Philippe Denis Den Cruywagen buitenstapt, destijds het huis van de vettewariërs (verkopers van vette waren) en de uitvalsbasis van de auteurs, steekt hij direct van wal.

"We hebben niet alleen geobserveerd maar ook ontcijferd: waarom is dat standbeeld, medaillon, symbool precies daar aanwezig? Wat doet die stijlbreuk daar bijvoorbeeld in huis Den Sack? Dat komt omdat de eerste drie verdiepingen na de beschietingen van 1695 gewoon overeind waren gebleven. De bovenkant van Den Horen, het gildehuis van de

binnenschippers, is geïnspireerd op de achtersteven van een schip, compleet met achteloos leunende matrozen, harpoenen, ankers, sloopstouwen, ... Handel drijvende putti vind je terug op het huis van de garen- en bandverkopers. In den Gulden Boom vergadert de Unie van Belgische brouwers vandaag nog altijd; de brouwersgilde heeft het dus het langst uitgezongen op de Grote Markt."

Toute la lumière sur La Grand Place de Bruxelles, Queen II, 2013, ISBN 978-2-930719-00-9, 49,95 euro, 330p.